

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การบริหารจัดการ

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การฝึกจิตให้มีสมาธิในชีวิตประจำวัน ย่อมทำให้จิตมีความพร้อมต่อการทำกิจวัตรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสวดมนต์แผ่เมตตาตานั้นเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการทำสมาธิ

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/7 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) สวดมนต์แปล แผ่เมตตา และทำสมาธิตามหลักอานาปานสติได้
- 2) อธิบายความหมาย และประโยชน์ของการทำสมาธิ รวมถึงสามารถนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา
 - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้ออานาปานสติ
 - นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการปรับโครงสร้าง
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยเห็นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

ขั้นที่ 1 สังเกต รับรู้

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
2. เอกสารประกอบการสอน
3. ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

1. ครูเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกให้นักเรียนทำสมาธิ เช่น ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์ หรือห้องที่มีบรรยากาศเหมาะสมไกลจากเสียงรบกวน
2. ตัวแทนนักเรียนกล่าวนำสวดมนต์แปล และแผ่เมตตา (กล่าวคำนมัสการพระรัตนตรัย คำอนุโมทนาพระพุทธเจ้า บทสรรเสริญพระพุทธรูป บทสรรเสริญพระธรรมคุณ บทสรรเสริญพระสังฆคุณ และแผ่เมตตา ตามลำดับ โดยศึกษาได้จากหนังสือเรียน หรือจากเอกสารประกอบการสอน) และทำสมาธิตามขั้นตอน โดยครูเป็นผู้อธิบายประกอบ แต่ละขั้นตอน เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ทำตามแบบ

แหล่งการเรียนรู้ : ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

1. เมื่อนักเรียนสวดมนต์แปล และแผ่เมตตาแล้ว ครูให้นักเรียนนั่งสมาธิ คือ นั่งขัดสมาธิ เอามือขวาทับมือซ้าย เท้าขวาทับเท้าซ้าย นั่งสบายๆ ตั้งกายให้ตรง ไม่เกร็ง และต้องคอยระวังไม่ให้หลังงอ เพราะจะทำให้เสียบุคลิก โดยครูปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่าง แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม (นักเรียนเคยทำสมาธิมาบ้างแล้วเมื่อเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา) ในขั้นนี้ครูจึงสามารถให้นักเรียนฝึกทำสมาธิตามขั้นตอนที่ครูเสนอแนะได้

คำถามกระตุ้นความคิด

- ขณะที่นักเรียนทำสมาธิ นักเรียนประสบปัญหาอะไรบ้าง (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

- นักเรียนหลับตาพอสบาย ตั้งศูนย์กลางสมาธิไว้ที่ลมหายใจ ให้สังเกตว่าลมกระทบตรงไหนชัดเจนนึกกำหนดจุดนั้น เพียงจุดเดียว เช่น บริเวณช่องจมูก โปรงจมูก หรือริมฝีปากบน เป็นต้น
- ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า เมื่อลมหายใจเข้า ก็ให้กำหนดว่า “เข้า” เมื่อลมหายใจออกก็ให้จิตกำหนดว่า “ออก” นักเรียนอาจภาวนาในใจเวลาหายใจเข้าว่า “พุท” และเวลาหายใจออกว่า “โธ” เป็น พุทโธ เรื่อยไปจนจิตสงบก็ได้ หรือ นักเรียนอาจใช้วิธีนับเลขก็ได้ โดยเวลาหายใจเข้าและออกจนสุดแล้วเริ่มนับหนึ่งใหม่ ทั้งนี้ควรนับเฉพาะตอนหายใจออกก็พอ ตอนหายใจเข้าไม่ต้องนับระหว่างนับหนึ่งถึงสิบ ต้องคอยระวังอย่าให้เผลอ ถ้าเผลอก็ให้ตั้งต้นนับใหม่ทำเรื่อยไปจนกว่าจะมีสติสมาธิแน่น
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 3 ทำเองโดยไม่มีแบบ

แหล่งการเรียนรู้ : ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสนา

คำถามกระตุ้นความคิด

- ครูให้นักเรียนทำสมาธิประมาณ 10-15 นาที หรือตามความเหมาะสม
 - เมื่อนักเรียนออกจากสมาธิแล้ว ครูตรวจสอบการทำสมาธิของนักเรียนและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำสมาธิ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าความรู้สึก และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ระหว่างการทำสมาธิ
 - ครูแนะนำนักเรียนแต่ละราย จนนักเรียนมีความเข้าใจ เพื่อนำไปปรับปรุงการทำสมาธิในการปฏิบัติครั้งต่อไป
 - ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การปฏิบัติสมาธิในระยะแรกๆ จิตอาจจะฟุ้งซ่าน สงบอยู่กับลมหายใจได้ยากหรือไม่นาน จึงต้องอาศัยความพยายามหมั่นฝึกบ่อยๆ จนเป็นกิจวัตร จึงจะเกิดผลจากการปฏิบัติ จิตสงบเยือกเย็นขึ้น จะคิด หรือเลิกคิดเรื่องใดๆ ได้ฉับไวขึ้น ความจำดีขึ้น จิตแจ่มใสเบิกบาน
 - นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
- นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างไรในการทำสมาธิ (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 4 ฝึกทำให้ชำนาญ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูให้นักเรียนทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอในเวลาว่าง หรือก่อนนอน หรือตอนตื่นนอนในเวลาเช้าตามความเหมาะสม แล้วรายงานผลการปฏิบัติงานต่อครูในชั่วโมงเรียนต่อไป

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	(ประเมินตามสภาพจริง)
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) เอกสารประกอบการสอน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

เอกสารประกอบการสอน

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะวา	พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส
พุทธัง ภาวะวันตัง อภิวาเทมิ	เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
สวากขาโต ภาวะวะตา ธัมโม	ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)
ธัมมัง นะมัสสามิ	พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว
สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สวาระกะสังโฆ	ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)
สังฆัง นะมามิ	พระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว
	ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

คำนอบน้อมพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภาวะวะโต	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น
อะระหะโต	ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
สัมมาสัมพุทโธสสะ	ตรัสรู้ได้โดยพระองค์เอง
	(ว่า 3 ทน)

บทสรรเสริญพระพุทธคุณ

(นำ) อิติปิ โส ภาวะวา (รับ) อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต
โลกะวิภู อะนุตตะโร ปุริสะทมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสาหนัง พุทโธ ภาวะวาติ

(นำ) องค์ใดพระสัมพุทธ	(รับ) สุวิสุทธิสันดาน
ตัตถุมลเกลศมาร	บ่ มีหม่นหมองมัว
หนึ่งในพระทัยท่าน	ก็เบิกบานคือดอกบัว
ราศี บ พันพัว	สุคนธ์กำจร
องค์ใดประกอบด้วย	พระกรุณาตั้งสาคร
โปรดหมู่ประชากร	มละโอชกันดาร
ชี้ทางบรรเทาทุกข์	และชี้สุขเกษมสานต์
ชี้ทางพระนฤพาน	อันพ้นโศกวิโยคภัย
พร้อมเบญจพิริจก	ขุจรวิมลใส
เห็นเหตุที่ไกลไกล	ก็เจนจบประจักษ์จริง
กำจัดน้ำใจหยาบ	สันดานบาปแห่งชายหญิง
สัตว์โลกได้พึงฟัง	มละบาปบำเพ็ญบุญ
ข้าฯ ขอประณตน์น้อม	ศिरเกล้าบังคมคุณ
สัมพุทธการุญ	ญภาพนั้นนรินทรฯ

(กราบ)

บทสรรเสริญพระธรรมคุณ

(นำ) สวากขาโต ภะคะวะตา (รับ) รัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก
ปัจฉัตตัง เวทิตัพโพ วัณฺณหิตี

(นำ) ธรรมะคือคุณากร	(รับ) ส่วนชอบสาทร	จุดดวงประทีปชัชวาล
แห่งองค์พระศาสดาจารย์	ส่องสัตว์สันดาน	สว่างกระจ่างใจมล
ธรรมไตนับโดยมรรคผล	เป็นแปดพึงยล	และแก้กับทั้งนฤพาน
สมญาโลกอุดรพิสดาร	อันลึกโอฬาร	พิสุทธ์พิเศษสุกใส
อีกธรรมต้นทางครรไล	นามขนานขานไช	ปฏิบัติปรีดีเป็นสอง
คือทางดำเนินดุจคลอง	ให้สว่างลุปอง	ยังโลกอุดรโดยตรง
ข้าฯ ขอโอนอ่อนอุตมงค์	นบธรรมจำนง	ด้วยจิตและกายวาจา

(กราบ)

บทสรรเสริญพระสังฆคุณ

(นำ) สุปะฏิปันโน (รับ) ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญาเยปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ
ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย
อัญชะลิกระณีโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

(นำ) สงฆ์ใดสวากศาสดา	(รับ) รัับปฏิบัติมา	แต่องค์สมเด็จพระวันต์
เห็นแจ้งจตุสัจเสรีจรร	ลูทางที่อัน	ระงับและดับทุกข์ภัย
โดยเสด็จพระผู้ตรัสไตร	ปัญญาผ่องใส	สะอาดและปราศมัวหมอง
เห็นห่างทางข้าศึกปอง	บ มีลำพอง	ด้วยกายและวาจาใจ
เป็นเนื่อนาบุญอันไพ	ศาลแด่โลกัย	และเกิดพิบูลย์พูนผล
สมญาเอารสทศพล	มีคุณอนันต์	เอนกจะนับเหลือตรา
ข้าฯ ขอนบหมู่พระศรา	พกทรงคุณา	นุคุณประดุจรำพัน
ด้วยเดชบุญข้าอภิวันท์	พระไตรรัตนอัน	อุดมดิเรกนิรัตติย
จงช่วยขจัดโศภภัย	อันตรรายใดใด	จงดับและกลับเสื่อมสูญ

(กราบ)

คำแผ่เมตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์	เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น
จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด	อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย
จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด	อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด	อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย
จงมีความสุขกายสุขใจ	รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

ท่านทั้งหลายที่ท่านได้ทุกข์ ขอให้ท่านมีความสุข ท่านทั้งหลายที่ท่านได้สุข
ขอให้สุขยิ่งๆ ขึ้นไป...เทอญ

แบบสังเกตพฤติกรรม

การทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....
.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจิต

1 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การสวดมนต์แผ่เมตตาเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการทำสมาธิ ซึ่งการฝึกจิตให้มีสมาธิ และหมั่นพัฒนาการบริหารจิตอย่างสม่ำเสมอ นั้น ย่อมทำให้จิตมีความพร้อมต่อการทำกิจวัตรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/7 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) สวดมนต์แปล แผ่เมตตา และทำสมาธิตามหลักอานาปานสติได้
- 2) อธิบายความหมาย และประโยชน์ของการทำสมาธิ รวมถึงสามารถนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา
 - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้ออานาปานสติ
 - นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการปรับโครงสร้าง
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยเห็นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นที่ 1 สังเกต รับรู้

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. วีซีดีแสดงขั้นตอนการทำสมาธิของบุคคลกลุ่มต่างๆ
2. เอกสารประกอบการสอน
3. ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสนา

1. ครูทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับวิธีการทำสมาธิตามหลักอานาปานสติ และให้นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเล่าว่า ได้ทำสมาธิ ในเวลาใดบ้าง และผลเป็นอย่างไร
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
3. ครูให้นักเรียนดูวีซีดีแสดงขั้นตอนการทำสมาธิของบุคคลกลุ่มต่างๆ หรือให้นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการสอน แล้วอธิบายให้นักเรียนเข้าใจรูปแบบหรือขั้นตอนการทำสมาธิของแต่ละกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันออกไป แต่สำหรับวัยของนักเรียนนั้นใช้วิธีการทำสมาธิแบบอานาปานสติที่ใช้กำหนดลมหายใจเข้า “พุท” หายใจออกว่า “โฮ” หรือใช้วิธีการนับเลขก็ได้

คำถามกระตุ้นความคิด

- ถ้านักเรียนทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอ นั้น จะมีผลดีต่อการเรียนอย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 2 ทำตามแบบ

แหล่งการเรียนรู้ : ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสนา

ครูให้นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย แผ่เมตตา และทำสมาธิตามขั้นตอนที่ได้ดูจากวีซีดี หรือจากภาพที่ครูนำมาให้ดูในขั้นที่ 1 โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ทำเองโดยไม่มีแบบ

แหล่งการเรียนรู้ : ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสนา

1. ครูให้นักเรียนทำสมาธิตามลำพังเป็นเวลา 10-15 นาที
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเล่าผลของการปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับชั่วโมงก่อน ในกรณีที่นักเรียนยังมีปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ครูก็แนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการทำสมาธิ โดยครูคอยเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ฝึกทำให้ชำนาญ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

คำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- การแผ่เมตตาหลังการทำสมาธิจะส่งผลอย่างไร (ทำให้รู้สึกสบายใจ และมีความรู้สึกปีติอิ่มเอมที่ได้ส่งความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข)

- ครูมอบหมายให้นักเรียนทำสมาธิทุกวันในโอกาสที่เหมาะสมตลอดภาคเรียน แล้วบันทึกผลการปฏิบัติลงในแบบบันทึกการปฏิบัติตนในการบริหารจัดการ โดยครูตรวจสอบการบันทึกการปฏิบัติตนในการทำสมาธิทุกเดือน และแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่อจบภาคเรียนแล้วนำเสนอครูตรวจ (ดูเกณฑ์การประเมินจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3)

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) วีซีดีแสดงขั้นตอนการทำสมาธิของบุคคลกลุ่มต่างๆ
- 2) เอกสารประกอบการสอน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

เอกสารประกอบการสอน

การนั่งสมาธิจะนั่งท่าขัดสมาธิ เอามือขวาทับซ้าย เท้าขวาทับซ้าย ฝ่ามือหลัง หลังตา และตั้งสมาธิ
โดยกำหนดลมหายใจเข้า-ออก

แบบสังเกตพฤติกรรม

การทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....
.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเจริญปัญญา

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การใช้วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ในการดำเนินชีวิตนั้น ย่อมส่งผลดีต่อการตัดสินใจกระทำต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/6 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก หรือการพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายของวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกได้
- 2) วิเคราะห์ผลการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- โยนิโสมนสิการ
 - วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
 - วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
- 3) วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

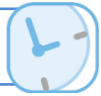
1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบ ธรรมสาภิจฉา

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างข่าว

ครูนำตัวอย่างข่าวบุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วครูชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจว่า บุคคลดังกล่าวประสบความสำเร็จได้เนื่องจากพัฒนาปัญญา ซึ่งสามารถทำได้ 3 ทาง คือ

- 1) สุตมยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการฟัง
- 2) จินตามยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการคิด
- 3) ภวานามยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
3. ใบความรู้
4. ใบงานที่ 7.1
5. ห้องสมุด
6. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

1. แสวงหาความรู้

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้จากใบความรู้ เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม : วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ และจากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ จากนั้นบันทึกความรู้ที่ได้จากการ ศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

2. ค้นพบความรู้/สันทนาแลกเปลี่ยนความรู้

สมาชิกแต่ละกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ในประเด็นต่อไปนี้

- ความหมาย
- ตัวอย่างวิธีคิด
- ประโยชน์และความสำคัญของการนำไปประยุกต์ใช้

3. วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และประเมินค่าความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดในใบงานที่ 7.1 เรื่อง วิธีคิด ตามแนวพุทธธรรม
2. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 7.1 ให้แต่ละคนตรวจสอบคำตอบของตนเองตามที่ครูเฉลย

ชั่วโมงที่ 2

4. พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

1. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิมผลัดกันเล่าประสบการณ์ในชีวิตของตนเองที่เคยตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความสอดคล้องกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก พร้อมกับบอกผลดีที่เกิดขึ้นต่อตนเอง
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปประสบการณ์ของนักเรียนในข้อ 2 แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 7.2 เรื่อง รู้จักคิด
4. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 7.2 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

นักเรียนและครูช่วยกันสรุปคุณค่าและประโยชน์ของการรู้จักคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนนำการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ไปใช้ในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก พร้อมวิเคราะห์ผลของการใช้วิธีคิดดังกล่าว เสร็จแล้วนำส่งครูตามเวลาที่ตกลงกัน โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
 - 1) การฝึกสมาธิในชีวิตประจำวัน
 - 2) การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนในการทำสมาธิ
 - 3) การนำวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกไปประยุกต์ใช้
 - 4) การวิเคราะห์ผลของการใช้วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 7.1	ใบงานที่ 7.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 7.2	ใบงานที่ 7.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตการใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจรายงานผลการปฏิบัติตนในการบริหารจัดการ และเจริญปัญญา	แบบประเมินรายงานผลการปฏิบัติตนในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - ราชวชิราภรณ์, พระ. (สินวล ปัญญาวิโร ป.ศ.9) 2545. ทำวัตรสวดมนต์ฉบับคณะสงฆ์ วัดพระเชตุพนฯ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- 3) ใบความรู้ เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม : วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- 4) ตัวอย่างข่าว
- 5) ใบงานที่ 7.1 เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

6) ไปงานที่ 7.2 เรื่อง รู้จักคิด

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุด

2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/15>

- <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/16>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงานผลการปฏิบัติตนในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การฝึกสมาธิในชีวิตประจำวัน				
2	การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนในการทำสมาธิ				
3	การนำวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกไปประยุกต์ใช้				
4	การวิเคราะห์ผลของการใช้วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	= 4	คะแนน
ดี	= 3	คะแนน
พอใช้	= 2	คะแนน
ปรับปรุง	= 1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14 - 16	ดีมาก
11 - 13	ดี
8 - 10	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ใบความรู้

วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม : วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ความหมายของวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการไว้ว่า โยนิโสมนสิการ คือ การคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ คิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง เป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างปัญญาที่บริสุทธิ์ เป็นอิสระ ทำให้ทุกคนช่วยตัวเองได้ และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของพระธรรมอย่างแท้จริง

ความสำคัญ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีคิดที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสกัดหรือจำกัดอวิชชาและบรรเทาต้นเหตุโดยตรง กล่าวคือ ผู้ที่รู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการย่อมมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง เป็นผู้ที่ดีเป็น คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจะเป็นหนทางที่เข้าถึงความจริงทั้งหลาย ทำให้รู้จักใช้สิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ ถ้าบุคคลทุกคนคิดเห็นก็ย่อมคิดในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ปล่อยใจให้หลงไหลเพลินเพลินในวัฒนธรรมจากภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามา ซึ่งในสภาพการณ์ปัจจุบัน มีการพัฒนาเทคโนโลยีในทุกด้าน ตลอดทั้งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร ความเจริญทางด้านวัตถุเป็นสิ่งเร้าช่วยยื้อให้บุคคลหลงไหลไปกับความยั่วชวนต่างๆ ที่ผ่านมา ถ้าบุคคลคิดเป็นก็ย่อมเกิดปัญญา ไม่ปล่อยใจให้เพลินหลงไหลในความสำเร็จต่างๆ ในโลกสมมุติ กับเห็นคุณและโทษของมัน มีปัญหาในการสลัดออกไป อีกทั้งรู้จักคิดที่จะดำรงชีวิตให้ตั้งอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม ส่งผลต่อความสุขสงบของชีวิต และถ้าทุกคนในสังคมยึดถือแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ ก็ย่อมส่งผลต่อความสุขสงบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมตลอดไป

องค์ประกอบ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ประมวลวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการออกเป็น 10 วิธี ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา
4. วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ หรือคิดแบบแก้ปัญหา
5. วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย หรือวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์
6. วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก
7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
8. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม หรือวิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม (แบบกุศลภาวนา)
9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่กับปัจจุบัน
10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท หรือวิธีคิดแล้วแสดงออกเป็นวิภาษวาท (พูดจำแนก)

วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เน้นการยอมรับความจริงตามที่เป็นอยู่ เป็นอยู่ทุกแง่ทุกด้าน ทั้งด้านดี (เป็นคุณ) ด้านเสีย (เป็นโทษ) เมื่อมองเห็นทั้งด้านดีด้านเสียแล้ว ทางออกคืออะไร หรือเป็นอย่างไร

ตัวอย่าง

ที่มา : <http://www.oknation.net/blog/556644/2009/10/10/entry-4>

จากภาพน้ำตก ถ้าคิดในแง่ดีว่า น้ำตกมีประโยชน์ต่อมนุษย์ มนุษย์ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเล่นน้ำอย่างมีความสุข และถ้ากระแสน้ำแรงมากก็สามารถนำมาใช้เป็นพลังงานไฟฟ้าได้ แต่ถ้าคิดในแง่เสีย คือ มีนักท่องเที่ยวที่ไปเล่นน้ำบริเวณนั้นได้รับอุบัติเหตุ ถูกกระแสน้ำเชี่ยวกรากพาไหลกระแทกตกหน้าผา ทำให้เสียชีวิตอยู่เสมอ

ดังนั้นเมื่อคิดทั้งสองด้านทั้งด้านเป็นคุณ และเป็นโทษแล้ว ด้านเป็นคุณมีมากกว่า และถ้านักท่องเที่ยวต้องการไปเล่นน้ำ ทางออกก็คือ ต้องเลือกบริเวณที่กระแสไม่เชี่ยวกราก เพื่อป้องกันภัยจากอุบัติเหตุ การพิจารณาความคิดด้วยวิธีนี้ย่อมเป็นการใช้สติปัญญาที่รู้เท่าทัน ปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ตัวอย่างคำถาม

1. น้ำตกมีคุณอย่างไร
2. น้ำตกมีโทษอย่างไรอย่างไร และถ้าต้องการเล่นน้ำตกควรปฏิบัติอย่างไร

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม เป็นวิธีคิดแบบสกัดหรือบรรเทาตัวตนหา เป็นชั้นฝึกหัดขัดเกลากิเลสหรือตัดทางไม่ให้กิเลสเข้ามาครอบงำจิตใจแล้วชักจูงพฤติกรรมต่อไป คนที่มีวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ มักเป็นคนใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่าง

ที่มา : <http://www.dek-d.com/board/view.php?id=2500745>

หญิงสาวที่ต้องการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ถ้าเธอคิดแบบคุณค่าแท้ เธอจะสามารถคิดได้ว่า การที่เธอเป็นพนักงานต้อนรับนั้น เพราะเธอต้องการแสดงความสามารถทางด้านภาษา และมารยาทงามของหญิงไทย ให้เป็นที่ประจักษ์ว่า หญิงไทยมีความสามารถ ถึงแม้ว่าจะต้องทำงานหนัก บริการลูกค้าทุกระดับตลอดเวลา ต้องเดินเสิร์ฟอาหาร เครื่องดื่ม วันละหลายๆ ครั้ง ความคิดนี้จัดว่าเป็นคุณค่าแท้ แต่ถ้าเธอคิดว่า การเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้นโก้หรู มีเครื่องแบบสวยงาม แต่พอไปทำงานเข้าจริงๆ เธอรับงานหนักไม่ได้ การคิดแบบนี้เป็นการคิดแบบคุณค่าเทียม

ตัวอย่างคำถาม

1. คุณค่าแท้ของการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน คืออะไร
2. คุณค่าเทียมของการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน คืออะไร
3. ผู้ที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินควรจะคิดแบบคุณค่าแท้อย่างไร ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างไร

ตัวอย่างที่ 2

ที่มา : http://www.veladeede.com/webboard/Qread.php?id_ques=2173

นาฬิกาเรือนนี้มีตัวเลขบอกเวลา และมีตัวเรือนที่สวยงาม ซึ่งนาฬิกาแต่ละเรือนจะได้รับการออกแบบที่แตกต่างกัน เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด

ตัวอย่างคำถาม

1. คุณค่าแท้ของนาฬิกาเรือนนี้ คืออะไร
2. คุณค่าเทียมของนาฬิกาเรือนนี้ คืออะไร
3. ถ้านักเรียนจะซื้อนาฬิกาข้อมือจะเลือกซื้อนาฬิกาที่มีลักษณะอย่างไร สอดคล้องกับคุณค่าแท้อย่างไร

ที่มา : สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. 2550. **พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง.

ตัวอย่างข่าว

เกวลิน รัตนโสภณสวัสดิ์ คະແນແອດມิตชั่นเป็นที่ 1 ของประเทศ

ช่วยเล่าประวัติคร่าว ๆ ให้ฟังหน่อยค่ะ

“เกวจบชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สายวิทย์-คณิต เกรดเฉลี่ย 3.8 เคยเป็นนิสิตของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาสถาปัตยกรรมภายใน แต่ตอนนี้สอบแอดมิตชั่นเข้ามาอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ เอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เหตุผลที่เลือกเข้ารัฐศาสตร์นั้นเป็นเพราะเกวชอบพบปะผู้คน ชอบการใช้ภาษา อีกอย่างคือเกวได้มีโอกาสไปเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนที่ประเทศอเมริกา จึงได้เห็นความหลากหลายของวัฒนธรรมและก็ชอบตรงนี้ เลยเลือกเรียนรัฐศาสตร์ค่ะ”

เทคนิคที่ทำให้เป็นที่ 1 ของประเทศ

“เกวเป็นคนมีความตั้งใจอยู่แล้ว จะมีการตั้งเป้าหมายให้ตัวเองอยู่เสมอว่าเราจะทำอะไรในเวลานี้ และอนาคตควรจะทำอย่างไรต่อไป ต้องมีการวางแผนอยู่เสมอ เช่น วันนี้ควรจะทำอะไรที่ช่วยในการสอบแอดมิตชั่นบ้าง ต้องอ่านหนังสือเท่าไร ต้องทบทวนบทเรียนมากน้อยแค่ไหน แต่ที่สำคัญคือ ต้องตั้งใจเรียนตอนอยู่ในห้องเรียน ประกอบกับการเรียนพิเศษด้วย การที่มีพื้นฐานที่แน่นจะปูทางให้การเรียนของเราง่ายขึ้น เพราะเราเรียนด้วยความเข้าใจ การอ่านหนังสือก็ต้องเห็น้อยมาก ไม่ใช่เรียนไปแบบงูๆ ปลาๆ ซึ่งมันจะไม่ได้อะไรกลับมา แถมยังเสียเวลาอีกด้วยค่ะ เวลาเรียนในห้อง ถ้ามีตรงไหนไม่เข้าใจ เกวก็จะยกมือถามเลยคะ อยากให้ทุกคนทำแบบนี้ เวลาไม่เข้าใจไม่ต้องไปอาย เพราะการอายจะปิดกั้นความรู้ของเราคะ

การประเมินตัวเองก่อนจะสอบเป็นวิธีที่ดีนะคะ เพราะเราจะรู้ด้วยว่าวิชาไหนเราทำได้ วิชาไหนเราอ่อน พอตอนสอบเราก็ทำข้อสอบในวิชาที่เราคิดว่ามั่นใจให้ได้คะแนนสูง ๆ ส่วนวิชาไหนที่ไม่ค่อยเก่งก็พยายามทำให้ดีที่สุด เพราะผลคะแนนแอดมิตชั่นนั้นจะนำคะแนนทุกวิชามารวมกัน และเก็บออกมาเป็นผลรวม

สำหรับคนที่พลาดหวัง ขอให้สู้ต่อไป เพราะเกวก็เป็นอีกหนึ่งคนที่ตัดสินใจเริ่มเรียนใหม่ อย่าไปท้อหรืออาย เพราะถ้าเราฝืนเรียนไปแล้วมันไม่ใช่ จุดจบก็คือไม่ประสบความสำเร็จอยู่ดี แล้วยิ่งเขาเปิดโอกาสให้สอบได้หลายรอบ เราก็ควรใช้โอกาสนี้ให้คุ้มกับการเรียน หากคณะเรียนที่ใช้สำหรับตัวเรา และฝากถึงน้อง ๆ ที่กำลังเตรียมตัวแอดมิตชั่น อยากให้ตั้งใจเรียนในห้องให้มาก ๆ คอยเปิดรับสารความรู้จากเพื่อน ๆ เพราะบางทีเพื่อนก็มีสิ่งที่เราไม่รู้ ฉะนั้นควรจะแลกเปลี่ยนกันเอาไว้ อ่านหนังสือทบทวนนิดหน่อย เพียงเท่านี้ขณะที่เราฝืนก็อยู่ไม่ไกลแล้วละค่ะ”

ที่มา : “เกวลิน รัตนโสภณสวัสดิ์ คະແນແອດມิตชั่นเป็นที่ 1 ของประเทศ”. [2555]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://campus.sanook.com>exam> สืบค้น 19 ตุลาคม 2555.

ใบงานที่

7.1

วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา เรื่อง มอบความรัก

ในวันวาเลนไทน์ปีนี้ ก้องตั้งใจซื้อของขวัญให้ดาวแฟนสาวของเขา เพื่อแสดงว่าเขายังรักดาวอยู่เสมอไม่เสื่อมคลาย เขาไปเดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง มีของที่เขาสงใจ คือ ตุ๊กตาดัวใหญ่เท่าเด็กอายุ 2 ขวบ ราคา 1,500 บาท ดอกไม้ช่อใหญ่ ส่งตรงมาจากต่างประเทศ ราคา 2,000 บาท ดอกกุหลาบ ดอกละ 10 บาท แจกกันดอกไม้สด ราคา 500 บาท แจกกันดอกไม้แห้ง ราคา 500 บาท กระเป๋าถือผลิตจากต่างประเทศ ราคาใบละ 5,000 บาท ก้องนับเงินในกระเป๋าของเขาซึ่งเก็บออมมาเป็นเวลา 1 ปี มีเงินอยู่ประมาณ 3,000 บาท เขาคิดและตัดสินใจอยู่นานว่าจะซื้ออะไรดี

คำถาม

1. ถ้านักเรียนเป็นก้องจะตัดสินใจซื้ออะไรให้ดาว พร้อมอธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนใช้วิธีคิดอย่างไร อธิบายวิธีคิด

.....

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาเรื่อง การตัดสินใจ

พาดิน อยากไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบ ซึ่งเป็นหมู่บ้านอยู่ในป่าลึก พาดินคิดว่ามันคงสนุก ตื่นเต้น และได้ช่วยแนะนำชาวบ้าน ให้รู้จักวิธีดูแลสุขภาพ และช่วยสอนหนังสือให้แก่ลูกๆ ของชาวบ้านที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์เข้าเรียนในโรงเรียนอีกด้วย แต่พ่อแม่ของพาดิน ก็พูดท้วงติงพาดินว่าการไปอยู่ค่ายในป่าที่บอบอาจเป็นไข้มาลาเรียได้ และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของหญิงสาวจะต้องไปพักแรมอยู่ในบ้านของชาวบ้าน ซึ่งเป็นคนแปลกหน้า นอกจากนี้เรายังไม่รู้ว่ามีเพื่อนที่จะไปด้วยนั้นมีผู้หญิงไปด้วยหรือเปล่า

คำถาม

1. คุณค่าแท้ของการไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบคืออะไร คุณค่าเทียมคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ในการไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบ มีคุณ-โทษ ต่อพาดินอย่างไร และพาดินควรหาทางออกอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

7.1

วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา เรื่อง มอบความรัก

ในวันวาเลนไทน์ปีนี้ ก้องตั้งใจซื้อของขวัญให้ดาวแฟนสาวของเขา เพื่อแสดงว่าเขายังรักดาวอยู่เสมอไม่เสื่อมคลาย เขาไปเดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง มีของที่เขาสงใจ คือ ตุ๊กตาดาวใหญ่เท่าเด็กอายุ 2 ขวบ ราคา 1,500 บาท ดอกไม้ช่อใหญ่ สั่งตรงมาจากต่างประเทศ ราคา 2,000 บาท ดอกกุหลาบ ดอกละ 10 บาท แจกกันดอกไม้สด ราคา 500 บาท แจกกันดอกไม้แห้ง ราคา 500 บาท กระเป๋าถือผลิตจากต่างประเทศ ราคาใบละ 5,000 บาท ก้องนับเงินในกระเป๋าของเขาซึ่งเก็บออมมาเป็นเวลา 1 ปี มีเงินอยู่ประมาณ 3,000 บาท เขาคิดและตัดสินใจอยู่นานว่าจะซื้ออะไรดี

คำถาม

1. ถ้านักเรียนเป็นก้องจะตัดสินใจซื้ออะไรให้ดาว พร้อมอธิบายเหตุผล

ซื้อดอกกุหลาบ ราคา 10 บาท เพราะเป็นการประหยัดเงิน

2. นักเรียนใช้วิธีคิดอย่างไร อธิบายวิธีคิด

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม คือ คิดว่าคุณค่าแท้ของการแสดงความรักนั้น คือ การมีน้ำใจต่อกัน เสียสละ และช่วยเหลือกัน ส่วนการให้สิ่งของที่มีราคาแพงนั้น เป็นการแสดงความรักแบบคุณค่าเทียม เพราะเป็นการให้ที่แสดงถึงความฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

กรณีศึกษาเรื่อง การตัดสินใจ

พาดิน อยากไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบ ซึ่งเป็นหมู่บ้านอยู่ในป่าลึก พาดินคิดว่ามันคงสนุก ตื่นเต้น และได้ช่วยแนะนำชาวบ้าน ให้รู้จักวิธีดูแลสุขภาพ และช่วยสอนหนังสือให้แก่ลูกๆ ของชาวบ้านที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์เข้าเรียนในโรงเรียนอีกด้วย แต่พ่อแม่ของพาดิน ก็พูดท้วงติงพาดินว่าการไปอยู่ค่ายในป่าที่บอบอาจเป็นไข้มาลาเรียได้ และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของหญิงสาวจะต้องไปพักแรมอยู่ในบ้านของชาวบ้าน ซึ่งเป็นคนแปลกหน้า นอกจากนี้เรายังไม่รู้ว่ามีเพื่อนที่จะไปด้วยนั้นมีผู้หญิงไปด้วยหรือเปล่า

คำถาม

1. คุณค่าแท้ของการไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบคืออะไร คุณค่าเทียมคืออะไร

- คุณค่าแท้ คือ การแนะนำชาวบ้านให้รู้จักวิธีดูแลสุขภาพ และช่วยสอนหนังสือให้แก่ลูกชาวบ้าน

- คุณค่าเทียม คือ ความสนุกสนาน ตื่นเต้น

2. ในการไปอยู่ค่ายพัฒนาหมู่บ้านดงดิบ มีคุณ-โทษ ต่อพาดินอย่างไร และพาดินควรหาทางออกอย่างไร

- มีคุณ คือ ทำให้พาดินได้ช่วยเหลือสังคมของหมู่บ้านดงดิบในด้านสุขภาพอนามัย และการให้การศึกษา

- มีโทษ คือ พาดินอาจจะติดไข้มาลาเรีย หรือระวังไม่ให้ถูกยุงกัด ทางออก คือ ควรชวนเพื่อนผู้หญิงไปค่ายพัฒนาฯ ด้วย และขอพักบ้านของคนที่มีเด็ก และสตรี หรือคนชรา

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง..... นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สารสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... นักเรียน..... ลงชื่อ..... ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบประเมิน **การนำเสนอผลงาน**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	ความคิดสร้างสรรค์				
3	วิธีการนำเสนอผลงาน				
4	การนำไปใช้ประโยชน์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....
.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แบบบันทึกหลังหน่วยการเรียนรู้

ตอนที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้
ต่อไปนี้ ส 1.1 (ม.1/6, ม.1/7)

- ด้านความรู้

.....

 (จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

สรุปผลจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด) ประจำหน่วยการเรียนรู้

- ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพดี จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพพอใช้ จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพปรับปรุง จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

<p>ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ด้านคุณภาพผู้เรียน)</p>	<p>ร้อยละ</p>
<p>มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ</p>	
<p>1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ</p> <p>1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสียดัดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ</p> <p>1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม</p> <p>1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น</p> <p>1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ</p>	
<p>มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์</p>	
<p>2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร</p> <p>2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ</p> <p>2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง</p> <p>2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม</p>	
<p>มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>	
<p>3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว</p> <p>3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม</p> <p>3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน</p> <p>3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน</p>	
<p>มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล</p>	
<p>4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง</p> <p>4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง</p> <p>4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ</p> <p>4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ</p>	
<p>มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร</p>	
<p>5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์</p>	
<p>มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>	
<p>6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ</p> <p>6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง</p> <p>6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ</p>	